

# DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Uredništvo je v Mariboru,  
Ruška cesta 5, poštni predal 22.

Rokopisi se ne vračajo. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo.

Uprava: Maribor, Ruška c. 5, poštni predal 22.  
Ljubljana, Poljanska c. 12, pošt. pr. 104.

Ček. račun: 14.335. Reklamacije se ne frankirajo.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-  
zemstvo mesečno 15 Din.Malih oglasov, ki služijo v posredovalne in socialne namene  
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-  
belo tiskana beseda stane 1— Din. V oglasnem delu stane pe-  
titna enostolpna vrsta 2-25 D. Pri večjem številu objav popust.

Št. 32.

Sreda 20. aprila 1927.

Leto II.

## Pripravimo se!

V našem listu smo že objavili proglas delavske socialistične Internacionalne in vodstva Socialistične stranke Jugoslavije o letošnji majniški proslavi. Oba proglaša pravilno podčrtavata veliko važnost in pomen letošnjih majniških mednarodnih proletarskih manifestacij, ki se vrše v dobi velikih svetovnih dogodkov — probujenja kolonialnih narodov — ogroženja mednarodnega miru po fašistovskih in fevdalnih državah itd. — vse to pa obenem tudi pove, da mora biti letošnja delavska majniška manifestacija na višku, da morajo proletarske mase s svojo impozantno prisotnostjo na majniških shodih in pri majniških obhodih izpričati kapitalističnemu svetu svojo solidarno zavest, svojo odločno voljo za ohranitev mednarodnega miru, za zmago mednarodnega socializma.

Letošnja prvomajska proslava mora biti po vsem svetu veličastna — mora pa zlasti pri nas pokazati, da je delavska solidarnost zavest, močna in budna. Kajti največjo nevarnost za ohranitev miru v Evropi predstavlja baš italijansko-jugoslovanski spor radi Albanije. Že zadnjič je prav malo manjkalo, da ni prišlo do krvavega obračuna med Italijo in Jugoslavijo — zadnje vesti iz Rima pa pričajo, da fašistovska Italija nikakor ne kani opustiti svojega politiko-diplomatskega intrigiranja in vojnega izzivanja na Balkanu in v Podonavju — vsled česar pride lahko vsak čas do zelo resnih in usodopolnih komplikacij na tem delu evropske celine, zlasti pa med Italijo in Jugoslavijo. V teh in takih razmerah je najelementarnejša dolžnost delavskega naroda, da zbere vse svoje sile, da napne vso svojo moč, da prepreči vsaj najhujše. Kajti če bodo vprašanje mednarodnega miru reševale kapitalistične, imperialistične, fašistovske in bur-

žuazne vlade — tedaj je pač gotovo, da pride prej ali slej do novega svetovnega konflikta. Jamstvo trajnega miru vidimo samo v mirovni politiki združenega mednarodnega delavstva — vidimo v onih sedmih milijonih zavednih, v delavski socialistični Internacionali združenih delavcev — ter v proletarskih masah, združenih v strokovni in v drugih Internacionalah. Razredno zavedni proletariati predstavljata danes ogromno mednarodno silo — ta sila mora biti do 1. maja vsa mobilizirana, ta sveta vojsko probujenega delavstva vseh kontinentov mora letos še glasneje napovedati vojno vojni, da se reši evropsko civilizacijo sicer neizbežne propasti.

Pri tej častni mobilizaciji mednarodne proletarske armade mora biti na svojem mestu tudi jugoslovansko, in še posebej slovensko delavstvo. Takorekoč sredi nas se plete fatalna politika vojnih intrig in imperializma, preko nas hoče italijanski fašizem razširiti svoje, človeštvu in njegovemu svobodnemu napredku sovražno območno sfero, zato moramo prav tu toliko številnejše in toliko hrabrejše dvigniti svoj glas v obrambo miru in povdariti toliko glasnejše, da socializem ni mrtev, da živi in zmaguje navzlic vsem zunanjim in notranjim sovražnikom.

Zato: Pripravimo se! Le malo časa nas še loči do prvega maja, ta čas izrabimo intenzivno, da postavimo 1. maja na bojno polje vse naše sile. Zlasti je dolžnost majniških odborov, da razvijejo povsod in pravočasno živahno delavnost.

Letošnji prvi maj mora biti obenem proslava enotnosti proletariata in se mora povsod delati na tem, da pride na dan 1. maja ta enotnost in složnost do polne veljave. — V enotnosti proletariata je zmaga!

Na delo za 1. maj!

## Po demisiji Uzunovićeve vlade.

Vlada je demisionirala. Toliko in tako dolgo so govorili o ostavki še ste ali sedme Uzunovićeve vlade, da se je le ta res razjezil in otvoril vladno krizo. Jasno je, da Uzunoviću ta korak ni bil lahek in prijeten, in da bi se bil raje že v petič pogodil z Radićem in sestavil, odnosno rekonstruiral tako ali tako svojo sedmo ali osmo vladno, da bi mu le bile rojenice mile in jeza in nestrpnost pašičevcev v lastnem klubu manj nepopustljiva. Tako se je pa moralo zgoditi kakor je usoda hotela in Uzunović je moral baš spričo katoliške velike noči upihiniti luč lastne vlade.

Sedaj sta na vrsti Velja Vukičević in Ninčić. Prvi je bolj jovanovičev, je pa v stvari precej toleranten in brezbarven politik — drugi je menda nepašičev pašičev, oba sta pa radikala, kakor Uzunović, in bogve, če ni Uzunović mnenja, da ni med radikali bogve kakih načel-rih razlik, da so vsi le radikali in samo radikali, to se pravi vladna stranka, z vsemi vrlinami in nevrilinami vladne stranke in da ni povoda, da bi Uzunović kot radikal definitivno obupal in ne poskušal dokopati se spet na predsedniško mesto ter sestavljati in odstavljati

vlade nemoteno »prema prilikama« naprej. To se bo pač kmalu videlo.

Za nas je sicer stvar taka, da ne moremo od Uzunovićeve ali Vukičevićeve, odnosno Ninčičeve ali podobne vlade dosti koristnega pričakovati, radi bi pa vendar videli, da bi bila era Uzunovičevih vlad pri kraju in to samo zaradi tega, ker se nam zdi, da se je bila z Uzunovičevimi vladami otvorila doba takozvanega izvenparlamentarnega in prekoparlamentarnega reševanja notranjih in zunanjih javnih in državnih zadev, doba, ki je resno ogrožala še ono malo parlamentarizma, kar ga imamo, doba, ki je rušila temelje naše mlade demokracije. Ako bo sedaj tej nevarni dobi konec in se bo odslej bolj uvaževalo parlament in računalo vsaj nekoliko več kot v zadnjih časih z ljudsko voljo in demokracijo — bodo vladne krize in politični buržuazni potresi in kombinacije zadnjega časa vsaj po tej strani koristni.

Kako se bo iz te neprijetne situacije rešila SLS, bomo pač kmalu na jasnem. Če bi bila mogla SLS prej vedeti, da se bo kriza Uzunovićeve vlade tako kmalu otvorila, bi bila svoj vstop v vladno najbrže še odložila — toda v naših vladnih in

političnih prilikah je pač težko presoditi, kakšen bo jutrišnji dan, in če bo sedaj SLS izpadla iz vlade, bo le nosila odium za posledice proračuna, ki je bil v glavnem sestavljen še pred njenim vstopom v vladno.

## Razredni boj v kitajskem nacionalističnem taboru.

Zadnje vesti iz kitajskega bojišča pričajo, da se med nacionalnimi in socialno opredeljenimi elementi kantonske vlade bje hud boj, da je general Čangkajšek, ki se je prej močno naslanjal na Rusijo, prešel v tabor nacionalistov in da išče menda stike tudi s pekinško vlado, da bi se spor izravnal ter obrnilo obe armadi — severno in južno — proti tuji nadvladi. Tako misli danes Čangkajšek, kateremu moskovska »Pravda« očita izdajstvo in se zato trudi, da bi pritegnil nase vso oblast kantonske vlade. Delavci so pa nasprotnega mnenja in delajo na tem, da se izroči zlasti občinska oblast delavskim svetom. V Šanghaju je Čangkajšek razpustil delavski občinski svet in vpostavil novega iz vrst kitajskih nacionalističnih kapitalističnih in bančnih krogov. Proti temu so se šanghajski delavci odločno uprli in celo zaštrajkali. V štrajk je stopilo okrog 40.000 šanghajskih delavcev in bi jih bilo še več, če bi ne bil Čangkajšek dal že

KINO APOLO - KINO APOLO

Do četrtka:

Grofica Orlov

Upoštevajte nizke cene. Vzdržati jih je mogoče le pri stalno prav dobrem obisku.

## Pismo iz avstrijske republike.

Slovenski sodrug, ki živi že več let v Avstriji, nam piše:

Cenjeni sodrug!

Že zopet sem s pismom dolgo odlašal. Dela imamo namreč mnogo, ker bodo 24. t. m. volitve v avstrijski parlament.

Da so te volitve velikega pomena zlasti za delovno ljudstvo, se dobro zavedamo, zato ni tudi nam Slovincem v Avstriji vseeno, kako izpadejo; ali ostane stari režim, ali pa pride novi. Dokler bomo imeli krščansko socialno vladno, se za nas delovno ljudstvo ne bo veliko storilo, kajti ta vlada ima denar za bančne spekulacije in korupcije, za socialne namene pa ni denarja, ker vlada mora pač nekje štediti.

To smo zopet videli 1. aprila, ko je bilo v parlamentu starostno ter invalidno zavarovanje na dnevnem redu in je postal zakon vendar zakon, toda samo na papirju, kakor je bilo pričakovati od današnje vlade.

Torej vlada je sklenila, in sicer na predlog delodajalskih zastopnikov, da zakon stopi v veljavo šele kadar se bo brezposelnost znižala in sicer pod 100.000. Danes je še čez 200.000 brezposelnih; torej tedaj, kadar bodo gospodarske razmere boljše.

Radi tega je v korist avstrijskega proletariata, da pride v parlament kolikor mogoče več zastopnikov socialistične stranke, zastopnikov proletariata, ker le v tem slučaju se imamo nadejati, da bo starostno zavarovanje res v prid delovnemu ljudstvu, ki bode preskrbljeno na stara leta, da nam ne bo treba beračiti in živeti od tuje milosti.

Zvezni kancler dr. Seipel je izja-

vil te dni na nekem volilnem shodu, da morajo volitve prinesiti močan »Ruck nach rechts«! Avstrijski proletariati je pa trdno odločen, da pride 24. aprila »Ruck nach links«!

Volilna borba med kapitalizmom in proletariatom se vrši s tako silo in v takem obsegu, kakor še nikdar do sedaj. Vsi nemarksistični listi trobijo laži in obrekovanje v svet, ker mislijo, da bodo s tem krili svoje bančne polome in korupcije. Tudi raznašajo vest, da so socialistični voditelji, voditelji proletariata, krivi današnje krize in brezposelnosti! — Toda tudi naša stranka ne drži križem rok, saj se to razvidi iz tega, da se je vršilo v enem samem dnevu, t. j. 9. aprila, čez 60 volilnih shodov, in sicer v enem samem gornjeshajerskem volilnem okraju!

Giblamo se torej močno in trdno upamo, da ne zastoj. Ves proletariati, brez razlike narodnosti, se mora združiti, da zlozi stari kapitalistični režim, da pride nova doba, srečnejši čas, da bo bodočnost vselejša!

List prejeman redno, samo dve številki sta mi šle v izgubo, in sicer obe v mesecu januarju.

Naročnino dolgujem še za mesec marec; imam pa načrt, priti letos enkrat v domovino na 14dnevni dopust (Gebührenurlaub) in bom, ako mi bo le mogoče, tudi 5. junija v Ljubljani. Veselim se že sedaj, da bom videl tudi v domovini proletariati zbran v velikem številu. Takrat se oglašim tudi v Mariboru v upravi »Delavske Politike« ter bom poravnal zaostalo naročnino in takrat tudi več ustmeno.

Bodite pozdravljeni Vi, kakor vsi sodrug v domovini!

S socialističnim pozdravom J. I.



F. Pavalec:

## Politični in kulturni problemi socializma.

### Izobrazba delavstva.

Noben družabni sloj ni tako potreben izobrazbe, kakor delavski. Zato je potrebno, da o tem vedno veliko pišemo in govorimo.

Ko govorimo o delavski izobrazbi imamo na umu ono pravo izobrazbo, ki je v korist vsega delavstva, in ne samo posameznih delavcev. Pozabiti ne smemo, da je med delavstvom tudi mnogo takih, ki se nekaj uče zgolj zato, da pridejo na boljše mesto, da postanejo tudi oni izkoriščevalci delavstva; taki ljudje, ko se prerinejo do boljšega mesta, so najhujši priganjači. Takih primerov poznamo tudi v naši delavski okolici dosti in preveč. To vidimo zlasti ko postane pri nas delavec po svoji tehnični izobrazbi delovodja ali nekaj sličnega: takrat krega neusmiljeno svoje bivše tovariše, ker se ne smatra več za delavca, nego za nekaj mnogo višjega in pomembnejšega: za delodajalčevega namestnika — priganjača.

Tako postane nasprotnik delavstva, čeravno ni nič več kot delavec, ker je ravno tako odvisen od svojega delodajalca. Da se bolj prikupi svojemu gospodarju, začne delavce preganjati, denuncirati, da jih spravi na ta način česče ob kruh. Delavstvo, ono razredno zavedno delavstvo, je prišlo do spoznanja, da mora služiti delavska kultura delavski skupnosti, da more iz temne, črne delavnice priti luč znanja — ljubezni in skupnosti.

Delavski razred je danes seveda že mnogo bolj izobražen in napreden nego v prejšnjih desetletjih. In ni več surova, nevedna masa kakor v časih, ko se je kapitalizem šele začel razvijati. Kakor pa tudi stoji danes proletarijat na neki višji stopnji duševnega in moralnega napredka, ni to še zadosti. Njegova dosedanja še vedno relativna izobrazba je potrebna še velike izpopolnitve, izpopolnitve zlasti v socialističnem pravcu.

Kapitalistična organizacija produkcije zahteva od delavcev precejšnjo tehnično izobrazbo. Če bi pa vse šlo po volji podjetnika, bi morala biti delavčeva izobrazba čisto enostranska, po njegovi stroki tehnično pridelana. Žal, da imamo še danes mnogo takih ljudi, ki se s tako izobrazbo zadovoljujejo, vse drugo pa smatrajo za nepotrebno, postransko, ja celo škodljivo. Taki delavci si ne morejo nikdar razjasniti svojega položaja v človeški družbi, oni vidijo samo svoje delo in stroje katere upravljajo; taki delavci se izogibajo celo stikov z de-

lavci druge stroke; to so ekskluzivistične in navadno duševne sile omejene, politično reakcionarne narave. Sama tehnična izobrazba ne zadostuje, treba mnogo več, treba socialne in človečanske izobrazbe. Vse drugačno je mišljenje socialistično izobraženega delavca. Oni razumejo svoj družabni položaj, zakone človeškega gospodarskega, političnega in moralnega razvoja. Socialistično izobraženi delavci so tovarna sila napredka.

In kar velja za delavce, velja tudi za delavke. Žena proletarica ni samo delavka, in kot taka izkoriščana, kakor delavec — ona vrhu tega ne uživa niti toliko enakopravnosti kot moški. V času absolutne pravice moškega, veljala je žena prav malo, izločena je bila skoraj od vseh pravic, ki so jih moški uživali, izločena je bila tudi do pravice k izobrazbi. Žena je morala »molčati v občini«. In baš radi tega, ker se je žena morala zadovoljiti samo z hišnim delom in vzgojo dece, je zaostala duševno.

Kapitalistična družba je pa tudi to patriarhalno stanje razbila, ona z njo v veri. Kapitalizem je potreboval cenenih produktivnih sil, poslušne delovne moči — v to svrhu mu je pa zlasti služila žena. In ko je žena vstopila v vrste kapitalističnega produkcijskega dela, je biti zgolj družinsko bitje — prišla je v tovarne in v delavnice in s tem v javno življenje. Žene pa morajo ravno tako kot moški in še bolj kot moški stremeti po višji izobrazbi, po socialistični izobrazbi — one morajo poslati v družbi z delavci tvorne sile socializma. V socialistični izobrazbi in v socialistični družabni uredbi je duševna in gmotna rešitev žene.

Izobrazba, po kateri mora stremeti zajedno zavedno delavstvo, ne more biti zgolj tehnična izobrazba, industrijski strokovni tečaj — ona mora biti tudi politična, socialna, duševna in človečanska izobrazba. Delavstva se ne tiče samo stroj in tehnika — njega se tičejo tudi vse panoge znanstva, zlasti ekonomije in sociologije, njega se tičejo tudi in zlasti vse vrste umetnosti: beletristična knjiga, gledališče, muzika, slike in kipi.

V tem pravcu moramo izobraževati delavstvo, ako hočemo vzgojiti zdravo, zavedno, dalekovidno in plemenito delavsko pokolenje.

In to so tudi naloge naše »Svobode«.

cev, Pobrežja, Tezna in Karčevine naj pridejo točno.

*Osvežiš s kopeljo telo si mlado,  
še bolje pa s „CLIO“  
šumečo limonado.*

### Iz stranke.

Zaupniki iz Maribora in okolice imajo v sredo, dne 20. aprila ob pol 8. uri sestanek v »Ljudskem domu«.

Seja odbora za proslavo 1. maja v Mariboru se bo vršila v torek, dne 19. aprila v »Ljudskem domu«. Sodrugi, ki so jih organizacije delegirale v ta odbor, tako tudi sodrugi iz Studen-

R. GOLOUH:

## Kriza.

Socialna drama v šestih slikah.

(Dalje.)

**Delavec:** Saj ti mora biti res hudo. Sama ljubezen do domovine in države te je bila — pa moraš z nami, brezdomovinskimi Francozi, v tuji svet ...

**Druga delavka:** Povedala bi, tisto o šibi božji ...

**Delavec:** Kar je bilo, je bilo; toliko bi nam pa lahko povedal, kako je bilo in kaj je rekel ...

**Nasprotnik:** Na njega misliš; prosil sem te ...

**Delavec:** Da; na njega; kaj je rekel, preden ste mu razbili čelo in se je zleknil ob plotu ...

**Nasprotnik:** Na Petra misliš ...

**Delavec:** Na Petra.

**Nasprotnik:** Prepričanje mu je bilo več kot življenje ... Prizanesi, sem rekel.

**Delavec:** Skupno in z istim vlakom pojdemo; izročeni isti usodi; njegove zadnje besede povej

**Nasprotnik:** Glavno ni povedal — glavno smo sami čutili. Da je objel v duhu najglobljo resnico, smo čutili, da je prost vseh dnevnih,

nam, sužnjem, svetih spon, in da živi v bodočnosti, da je neumrljiv, smo čutili; da govori iz njega nezlomljivi upor, predzrna, vse porušujoča in vse osvobojajoča sila, smo čutili ...

**Delavec:** In ste šli, kakor si rekel, sužnji lastnih spon, nanj, v besnem sovraštvu in ste streljali ...

**Nasprotnik:** V besnem sovraštvu, ki ga je rodilo razočaranje. Razočaranje nad ugrabljenim in oplenjenim domom. Silili smo v njegovo bleščečo čelo, iz katerega je govorila resnica, resnična kruta resnica in sprožili smo in zgrudil se je. Povedal sem ...

**Delavec:** Zbali ste se resnice ...

**Nasprotnik:** Igrali smo se s smrtjo, moči, da spoznamo svojo zmoto, spoznamo, da skupna domovina ni skupno dobro, sveta skupna last, da so te besede grda prevara, odurna laž — nismo imeli! ...

**Delavka:** Prizanesi mu.

**Berač:** Povedal je ...

(Močan žvižg prihajajočega vlaka; vse sili k izhodu; kitarar ubira »Naprej zastava slave«; oder se hitro izprazni. Daljši odmor. Nato dolg žvižg odhajajočega vlaka. Vrtar

## Dnevne novice.

Velja Vukičević je sestavil novo vlado in odgodil parlament — da bo mir in red vsaj v poslanskih in ministrskih krogih. Zaenkrat tvorijo novo vlado radikali in Davidovičevi demokrati. — Minister za zunanje stvari je Voja Marinković, zastopnik ministra policije je vladni predsednik, minister za socialno politiko Miovič, minister saobračaja pa isti general Milosavljevič. SLS je izpadla iz vlade. S to možnostjo ni najbrže dosti računala. To vlado imenujejo vlado narodne koncentracije, v resnici so zaenkrat koncentrirani le Davidovičevi demokrati in radikali; kdo se jim bo še v bližnjih dneh pridružil, se bo kmalu videlo. Zaenkrat pač kaže, da se je ta vlada že prej dolgo pripravljala, da pa niso vedeli dovolj zanjo niti tisti, ki bi morali vedeti: vsi člani vlade, in koncem konca tudi narod, če kaj pomeni. Pa tega smo že vajeni. Niso pa bili tega vajeni najbrže naši SLS, ki so mislili, da se vlade delajo z namenom, da kolikortoliko stabilno tako ali tako delajo za blagor dežele. Izpadli so, ko so baš pripravljali svoj nov delovni program. Pri nas so se pač udomačili posebni običaji o sestavljanju in odstavljanju vlad, in kdor ni »upučen«, dosti ne izve. V novi vladi imamo zaenkrat demokratsko »Zajednico«; ta skupina je na glasu kot resnično demokratska meščanska stranka — če bo zanesla nekaj več demokracije v naše javno življenje, bo storila koristno delo. Kmalu bomo imeli priliko soditi tudi njo po njenih delih!

**Vladna kriza** je spet priklicala v spomin javnosti vse one neštevilne in najrazličnejše probleme, ki čakajo primerne rešitve že nekaj let in ki postanejo posebno aktualni baš v dneh vladne krize. Med te nerešene in za rešitev, odnosno povzročitev vladnih kriz namenjene probleme spada tudi takozvana gospodarska kriza, ki je vsak dan težja, in vsled katere raste in raste število brezposelnih delavcev. Če bi se bilo v svrhu rešitve tega usodnega problema storilo vsaj odstotni del tega, kar se je z vladnega mesta obljubljalo vsa ta leta, bi morali biti danes znatno na boljšem, nego smo. V resnici se je pa še bolj tlačilo in ugonabljal industrijsko delavnost, in ne samo industrijsko, nego tudi poljedelsko. Tako smo srečno upropastili i delavca i kmeta — in sedaj teoretiziramo o ureditvi carin, o deviznem kurzu, o kreditih, o sanaciji industrije in poljedelstva, in v zvezi s tem odstavljamo in sestavljamo vlade, pišemo leta doslej, in če bog da, tudi odslej. Delavec in kmet naj medtem potrpi. Najprej moramo dobiti pravo vlado — potem vse ostalo. Gospodarska kriza je itak vedno na dnevnem redu.

**Volilni boj v Avstriji.** Čim bolj se bliža volilni dan, t. j. — 24. april, tem bolj narašča nervoznost avstrijskih ljudskih množic. Socialistom gre samo za nadaljnjih 14 mandatov, ako te

dobe, imajo večino v parlamentu. Zato so napeli vse svoje energije, da odnesejo zmago. Meščanske stranke so se združile v glavnem v takozvanem enotnem »protimarksističnem bloku«, da se jim drobci ne izgube, vendar pa imajo n. pr. na Dunaju 8 kandidatnih list, v Linzu pa 6. Seveda pridejo samo 2 v poštev; t. j., krščansko socialna-velenemska-narodnosocialistična »Einheitsliste« — ako abstrahiramo od takozvanega »Bauernbunda«, ki ni hotel v enotni blok, ki bo pa dobil v celi državi komaj par mandatov — pa socialnodemokratska lista. Socializem je v mestih že skoraj vse zarojeval in sedaj prodira na deželo — v nekaterih krajih hitreje, drugod pa bolj polagoma. V Burgenlandu so dobili socialisti pri volitvah v kmetsko zbornico, 10600 glasov, medtem, ko so jih včeraj dobili na Nižjeavstrijskem 4800, za 1600 več, kotl. 1923! in to so glasovi samih malih posestnikov! Meščanske stranke ne štedijo v tem boju z denarjem, toda tudi sodrugi žrtvujejo. Največjo vlogo igra vsekakor vprašanje zaščite najemnikov. Naši sodrugi na Dunaju s ponosom kažejo na svoje delo, zlasti v občini, kjer so imeli 2/3 večino. Zmaga avstrijskih sodrugov bodo veseli socialisti celega sveta.

**Italijansko časopisje** je že spet polno »najnovejših informacij« o obožitvi Jugoslavije in drugih podobnih rečeh. Glasom italijanskih poročil je odpotovalo cel kup jugoslovanskih štabnih oficirjev na Francosko, da se tam pomenijo s francoskimi tovariši o »vseh eventualitetah«. Pri Genovi so nadalje videli francoski ponton poln bencina in topov, kar je bilo vse za Jugoslavijo in še marsikaj drugega so videli in iztaknili. Tako pišejo listi, da tudi Venizelos se vrača na Grško le po naročilu Francije, da pripravi teren za Jugoslovansko-grški sporazum. Zato pa misli Mussolini poslati Bethlena v Varšavo, da pridobi Pilsudskega za protirusko fronto Anglije in Italije!

**Kongres stanovanjskih najemnikov v Zagrebu.** V sredo 13. aprila t. j. je bil v Zagrebu kongres zveze stanovanjskih najemnikov v naši državi. Ob 8. uri zjutraj so se zbrali delegati mnogih društev v društvenih prostorih zagrebske organizacije na predposvetovanje, ki je trajalo do 13. ure. Ob 16. uri se je sestal v zagrebski mestni posvetovalnici kongres ob navzočnosti Saveznega odbora, delegatov, zastopnika min. za soc. politiko, min. za vojsko, številnih zastopnikov hrvaških in drugih strokovnih organizacij, ter članov zagrebskega društva. Navzočih je bilo tako nad 400 ljudi. Kongres je vodil predsednik šplitskega društva stanovanjskih najemnikov Katinarič. Referat o spremembah in podaljšanju stan. zak. je podal g. Mohorko iz Maribora, o zidanju malih in cenih stanovanj pa je poročal savezni tajnik Kurelac iz Zagreba. K referatom ozir. resolucijam so govorili delegati in pa zastopniki strokovnih organizacij. Sedež Saveza

se vrne, zapre vrata na peron in začne ugašati luči.)

**Berač:** Potrpi, da se odpravim ...

**Vrtar:** Ali si še tu? Mar bi še ti ž njimi.

**Berač:** Ne daj bog. Nekdo mora ostati ...

(Konec V. slike.)

**Čitajte socialistične knjige.** V zadnjih letih je izšlo precejšnje število knjig in brošur socialistične pripovedne in znanstvene vsebine, in to ne samo v slovenskem, nego tudi v srbohrvaškem jeziku. Nobena teh knjig bi ne smela manjkati v zavedni delavski hiši — pa moramo na žalost konstatirati, da niso te prepotrebne knjige naročila niti vsa naša kulturna društva in ostale naše organizacije, ki bi morale imeti v svoji knjižnici vsaj one čisto socialistične knjige, ki so bile v zadnjem času tiskane in ki obravnavajo važna, aktualna politična, gospodarska in duševna vprašanja. Imamo v samem slovenskem jeziku precejšnje število lepih knjig; vsaj te bi morali čitati naši sodrugi in zlasti naši zaupniki. Priporočamo zato vsem sodrugom, da si ogledajo seznam socialističnih knjig, ki so bile doslej izdane in ki jih imajo naše založbe še dovolj v zalogi, da bodo delavske knjige služile delavski izobrazbi.



se je prenesel v Zagreb. Sprejete so bile sledeče resolucije: 1. Stanovanjski zakon naj se parlamentarnim potom ali po čl. 3 zakonjene odredbe min. za soc. pol. podaljša do 1. maja 1934 kakor je to v Čehoslovaški, s sledečimi spremembami: a) ponovno naj se zaščitijo mali obrtniki, ki delajo z enim pomočnikom in 2 vajencema kakor tudi vse siromašne osebe; b) da so zaščiteni vsi oni, katerih dohodki vseh družinskih članov ne presegajo zneska 5000 Din; c) da se drž. uradnikov ne sme premestiti, dokler jim v novem kraju ni zagotovljeno stanovanje; d) da se člen 8, stan. zakona, ki določa, dodeljevanje stanovanj samo do 1. maja 1927. črta; e) da se istotako črta člen stan. zak., ki govori o odpovedi stanovanj, če se najemnik do 1. nov. 1927. ni pogodil s hišnim posestnikom; f) člen 10 stan. zak. naj se glasi: Ako bi ostala stanovanja v starih hišah, ki so podvržena določbam tega zakona od 1. maja 1927 do 1. maja 1934 prazna, jih mora hišni lastnik prijaviti sodišču ako se stanovanje v roku 2 mesecev po prijavi ne dodeli, razpolaža z njim lastnik; g) v starih hišah najemnina za nezaščitene ne sme presegati zlate paritete. 2. Vlada naj kredit 12 milijonov Din razdeli mestom za zidanje malih stanovanj. a) Od dolarskega posojila naj da vlada mestom posojila za zidanje malih in cenih stanovanj za ublaženje stanovanjske bede; b) pravna in samoupravna oblastva naj izpraznijo stanovanja, ki so jih vzele za urade v zasebnih hišah; c) da se vnese v davčni zakon določba, da so davka proste samo hiše s stanovanji 4 sob; d) da se v posameznih mestih osnujejo gradbeni fond in mestne gradbene zadruge; e) da občine dobijo čim več sveta za zidanje primeren cenih stanovanj; f) da se mestom prizna pravica ekspropriacije posebno praznih stavbišč ob katerih so izpeljana komunikacijska sredstva (vodovod, kanalizacija, elektrika itd.).

**Kmečki nemiri na Kitajskem.** Iz Sanghaia javljajo, da so se začeli v provinci Hanau buniti tudi kmetje, ki so ubili več veleposestnikov in porušili njihove dvore. Kmečko uporniško gibanje se je začelo širiti v bližnje province, kar močno vznemirja ondotne oblasti in pekinško vlado. Če se tudi kmetje pridružijo Kitajskim delavcem, bo oblastnikom še huda predla.

**Za osvoboditev Sacca in Vanzettija.** V parlamentu države Massachusetts se je vršilo glasovanje o predlogu, da naj parlament pomilosti Sacca in Vanzettija. Predlog je bil odklonjen s 146 proti 6 glasovom! Sedaj moreta rešiti obsojenca samo še državni guverner in predsednik Coolidge.

**Strankin zbor češkoslovaške socialne demokracije.** Petnajsti redni strankin zbor češkoslovaške socialno-demokratske delavske stranke se je vršil te dni v Pragi. Kongres je razpravljao o vseh notranjih in zunanjih problemih češkega socialističnega gibanja in je pokazal, da vlada v stranki soglasnost. Stranka stalno napreduje.

**Pobijanje nesolidne konkurence.** Zastopnik trgovskega ministra je naročil upravi za zaščito industrijske svojine, naj izdela osnutek zakona o pobijanju nesolidne konkurence v trgovini. Osnutek bo izdelan s sodelovanjem pristojnih oddelkov trgovskega ministrstva in zainteresiranih trgovskih krogov.

**VII. Ljubljanski velesejem od 2. do 11. julija 1927.** Za vsakega industrijca, obrtnika in trgovca, ki zna varovati svoj poslovni interes, je podanih dovolj vzrokov, da se odloči za udeležbo. Velesejem je edini forum, kjer se more praktično reprezentirati naša industrija, trgovina in obrt s svojimi izdelki in pri kateri priliki se z uspehom tolmači merodajnim vladnim krogom težnje naše industrije, obrti in trgovine. Velesejem je privabil nešteto kupcev v Ljubljano, pridobil našim podjetjem poslovnih zvez in seznanil inozemstvo z malim narodom Slovencev tudi v gospodarskem oziru. Solidarnost in skupnost je predpogoj vsakega uspeha. Velesejem je narodna institucija, ki se pa mora boriti z velikimi materialnimi in moralnimi žrtvami za razvoj naše privrede.

Podpirajte ga, pokažite, da znate ceniti njegove zasluge in se nemudoma prijavite na udeležbo.

**Razstava umetnin na ljubljanskem velesejmu.** Na letošnjem velesejmu, ki se vrši od 2. do 11. julija je predvidena v »K« paviljonu razstava umetnin (slike, kipi, arhitektura, grafika itd.). Paviljon je opremljen že od lanske jeseni ter se bo potrebam primerno preuredil. Umetniki, ki se nameravajo udeležiti razstave naj pošljejo svoje prijave na Ravnateljstvo Velesejma v Ljubljani najkasneje do 28. tm. Razstavo prireja uprava Velesejma ter se jo lahko udeleže vsi slovenski oblikujoči umetniki. Prijava naj vsebuje točen naslov umetnika, približno navedbo razstavnih del in njih velikost, da zamore ravnateljstvo Velesejma razstavljalcem dostaviti obvezno prijavnico ter prijavljenim umetninam primerno urediti razstavni prostor. Istočasno s prijavnico naj vsak umetnik navede imena sedmih umetnikov, ki naj po njegovem mnenju tvorijo razsodišče razstave. Razstavnimi pogoji in ev. potrebna druga pojasnila bodo razstavljalcem pravočasno dostavljena.

**Stekel pes je pri Sv. Miklavžu ogrizel 14 ljudi,** od katerih se jih že nahaja 8 v celjskem Pasteurjevem zavodu. Ostali so še doma. Poučite ljudi pred opasno boleznijo in jih pošljite v celjsko Pasteurjevo bolnico!

## Pripravite proslavo 1. maja!

### Kultura.

**Razpis mariborskega opernega abonmana za prihodnjo sezono.**

Po novem budžetu je mariborskemu gledališču zmanjšana državna in mestna subvencija za skupno 280.000 Din ali eno četrtino dosedanje podpore. Zato bo gledališče le tedaj v stanu vzdrževati opero tudi v prihodnji sezoni, če mu bo pravočasno zasigurano nadomestilo za odbito vsoto. — Ker mora uprava vedeti v najkrajšem času, če more skleniti nove kontrakte tudi z opernimi člani, razpisuje že sedaj operni abonma na bloke za prihodnjo sezono in prosi priglase najdalje do 20. aprila.

Operni ansambel bo po možnosti še izboljšal; glavni solisti pa ostanejo. Reportoar bo mnogo bolj raznoličen kot letos. V načrtu so predvsem sledeče opere: »Seviljski brivec«, »Rusalka«, »Čvrček na ognjišču«, »Evgenij Ognjegin«, »Lucia di Lammermoor«, »Carmen«, »Traviata«, »Hoffmanove pripovedke«, »Rigoletto«, »Evangeljnik«, »Mignon«, »Madame Butterfly«.

Od normalnega dramskega abonmana, ki se bo na vsak način otvoril v jeseni, je ta samo operni abonma popolnoma neodvisen in bo stopil v veljavo le, če se bo oglasilo zadostno število reflektantov. Od tega pa je sploh tudi odvisen ves nadaljnji obstoj mariborske opere.

Gledališka uprava rabi zdaj samo dovoljno število prijav, s katerimi se zavezujejo priglasi, da bodo vzeli v jeseni operni blok, ki jih opravičuje obiskati 15 poljubnih opernih predstav prihodnje sezone.

Cene tem blokom so: lože po 2400, 2100, 1800 Din; parterni sedeži po 450, 400 in 350 Din; balkonski po 450, 400, 250 in 200 Din; galerijski po 200 in 150 Din. Uradniki imajo znaten popust od teh cen, abonma pa se lahko plačuje tudi v obrokih.

Od mariborskega občinstva je odvisen nadaljnji obstoj opere. Le če se priglasi najmanj 500 opernih abonmentov, bo ohranjen ta ugledni umetniški institut. Naj najde ta resni apel čim več pozitivnega odziva. In vsakdo, ki ima količkaj možnosti, da se abonira, naj pomisli, da ima danes, ko je Gradec brez opere, Maribor še vedno dobro opero. Od prijav pa je odvisno, da dobi še boljšo, ali pa da jo tudi on izgubi za vedno!

**Pripravite se na žalna manifestacijska zborovanja, dne 24. aprila 1927!**

## Maribor.

**Narodno gledališče v Mariboru.**

Torek, 19. aprila: Zaprtlo.  
Sreda, 20. aprila ob 20.: »Madame Butterfly«, Ab. A. Kuponi.  
Četrtek, 21. aprila ob 20.: »Logarjeva Krista«, Ab. C.  
Petek, 22. aprila ob 15.: »Za narodov blagor«. Dijaška predstava. Pri najnižjih cenah.

**Razpis maribor. opernega abonmana.** Ker je odziv doslej jako pičel, a hoče uprava storiti vse, kar je v njeni moči, da ohrani Mariboru opero, se podaljša prijavni rok do 25. aprila. Ta abonma je neodvisen od dramskega, ki se razpiše v jeseni. Velja za 15 poljubnih opernih predstav in stane: lože po 2400, 2100, 1500; parterni sedeži po 450, 400, 350; balkonski po 450, 400, 250, 200; galerijski po 200, 150, 115. Uradniki imajo znaten popust od teh cen, abonma pa se lahko plačuje v obrokih.

**Borza dela v Mariboru.** Od 10. do 16. aprila je pri mariborski borzi dela iskalo dela 70 moških in 36 ženskih tj. 106 oseb; 72 osebam in sicer 33 moškim in 39 ženskim je bilo delo ponujeno; 44 oseb tj. 23 moških in 21 ženskih je dobilo delo, odpadlo jih je 51 moških in 53 ženskih, skupaj 110 oseb; odpotovalo jih je pa 29. tj. 25 delavcev in 4 delavke. — Od 1. jan. do 16. aprila pa je iskalo dela 2355 oseb, 1303 osebam je bilo delo ponujeno, 833 je delo dobilo, 1007 jih je odpadlo, 318 pa odpotovalo.

**Pri mariborski borzi dela dobijo delo:** 28 hlapcev, 14 majerjev, 24 viničarjev, 3 pečarji, 2 kleparja, 3 vrtarji, 1 brusač, 2 tkalca, 6 krojačev, 4 trgovski potniki, 2 barvarja za tekstilne izdelke in 5 vajencev (pekovske, mizarske, kleparske in ključavničarske obrti), 32 kmečkih dekel, 1 vzgojiteljica, 3 natakarike, 3 gostiln. ozir. kot kuharice, 2 postrežnici, 3 orož. kuharice, 12 služkinj, 8 kuharic, 5 tov. delavk in 1 prodajalka v bufet.

## Celje.

**Iz Westnovega pašalika.** Razmere v Westnovi tovarni postajajo dan za dnem neznosnejše. Delavstvo se na vse načine šikanira, krši se zakon o zaščiti delavcev in od strani nekaterih priganjačev se delijo celo klofute. Ljudje, ki delavstvo terorizirajo, so po večini pristaši nemške »Wirtschaftspartei« in kot taki g. Westnu posebno priljubljeni benjamini. Že osem mesecev se v tej tovarni dela po deset ur na dan ne da bi se pri tem upoštevalo zahteve delavcev, ki so v zakonu za zaščito delavcev utemeljene. Strokovna organizacija in Delavska zbornica se že dolgo časa prizadevate, da se vpelje v tej tovarni red. Zadnje čase izgleda, da se bo red res vpeljal in zakon spoštoval. Gospod Westen to dobro čuti, zato je začel drugo taktiko s tem, da spreminja delovni urnik, opozarja delavce na »snago«, ne dovoljuje jim, da med delom zavzijejo košček kruha itd. Ker nismo hoteli v javnosti napraviti vtisa, da brez potrebe hujskamo delavce iz »političnih ozirov« in ker je delavstvo samo želelo, da se stvari v Westnovi tovarni uredijo sporazumnim potom, smo o teh razmerah do sedaj molčali. Ker pa vidimo, da vse to nič ne pomaga, bomo od sedaj naprej javno ožigotali vsak slučaj krivice in šikaniranja delavcev, ki se bo v tej tovarni dogajal, da s tem opozorimo tudi oblasti na kršitev zakona. Delavstvu Westnove tovarne pa samo par besed: Dokler ne bo večina delavstva sprevidela pomen in moč organizacije ne bo nič boljše. Le z organizacijo bo delavstvo zlomilo moč gabskega kapitalista in njegovih priganjačev!

## Trbovlje.

Ponovno smo že pisali v »Delav. Politiki« o nagradah, ki jih je razdelil upravni odbor bratovske skladnice onim velezaslužnim gospodom, ki so z svojimi nasveti pripomogli k renoviranju stare bolnice. S tem vprašanjem se je pečal tudi shod, ki ga je sklicala Zveza rud. Jugoslavije dne 4. marca tl. Ta kritika pa ni bila očitno prizadetim všeč, vsled tega mi je poslala bratovska skladnica naslednje pismo:

Trbovlje, dne 7. aprila 1927.

Gosp. Ivan Krušič, strugar

Trbovlje.

Rudarsko glavarstvo za Slovenijo v Ljubljani nam je poslalo poročilo velikega županstva ljubljanske ob-

lasti, katerega je to prejelo od sreskega poglavarja v Laškem, o shodu podružnice Zveze rud. Jugoslavije v Trbovljah, dne 4. marca 1927 v izjavo z nalogom, da poročate o ukrepih, katere bode storil krajevni upravni odbor radi javnih očitkov o zlorabah in nedopustnih mahinacijah odbora bratovske skladnice Trbovlje.

Uradno poročilo o shodu vsebuje med drugim sledeče: »Da ste Vi na tem javnem shodu pred ca 250 navzočimi očitali in obdolžili krajevni upravni odbor bratovske skladnice velikih nekorektnosti in ne lepih mahinacij z blagajniškim denarjem bolniške blagajne. Da je odbor zamogel izvršiti te nekorektnosti, je falsificiral odnosno sestavil pomanjkljiv računski zaključek za leto 1926. Podatki tega računskega zaključka niso istiniti. Odbor si je na ta način prilastil svoto 21.000 Din kot fingiran preostanek pri gradnji nove bolnice. Ta znesek je odbor znal prikriti tako, da ga je po svojem lastnem sklepu in brez vednosti nadzorstvenega odbora porazdelil med seboj. Znesek 21.000 Din je bil izplačan, ne da bi bil kje vpisan med izdatke. Odbor je nadalje zanebral nadzorstvo tudi na ta način, da je v lanskem letu Trboveljska premovalna družba za 3700 vozičkov za premoval, ki so prišli brez znamka na reparacijo, plačala le Din 1850.—, torej po 50 para za voziček. Družba bi morala v resnici plačati 28.125 Din, kateri znesek bi morala oddati bolniški blagajni za teh 3700 vozičkov. To vsoto pa je pridržala za sebe. Pomanjkljaj je zelo pomemben za bratovsko skladnico, osobito, ker je bil namenjen za podelitev bolniških podpor.

Nadalje ste kritizirali upravo bratovske skladnice sploh in sicer, da so se v letu 1926 upravni in vzdrževalni stroški visoko zvišali, tem nasproti pa so se dajatve delavcem strašno znižale. Izdatki za zdravnike, zdravila in babice so se zvišali za Din 91.000. Upravni stroški pa za 42.000 Din vključno temu, da je bilo število članov mnogo manjše kakor l. 1925. Bolniška blagajna je plačala lani (1925) 150.000 D podpor, letos (1926) pa le Din 30.000. Končni efekt lanskega leta je bil ta, da ima bolniška blagajna 503.000 Din deficita. Delovanje odbora ste kritizirali tudi v tem, da je gradil luksuzno novo bolnico, ki pa je za delavstvo brez vrednosti, ker ni zdravnikov specialistov za vsako bolezen.

Bratovska skladnica teži na ramenih rudarjev, ki dosti plačujejo, kljub temu pa bo, če se bo tako gospodarstvo vodilo še naprej, podporni fond v treh letih izginil. Pri delitvi podpor ali nagrad naj bi bil plačan le oni, ki je faktično kaj storil. Po predložitvi računa, naj bi se ta likvidiral in izplačal. Gospodje, ki so s tem zaposljeni, pa mislijo le na sebe.

V očigled navedenega ste nato navzoče pozvali, naj bodo previdni pri volitvah zastopnikov v bratovsko skladnico, ki se vrše 27. marca tl., ker se gre za interese delavstva in da ne bodo pošiljali zastopnikov, ki bodo podpirali interese Trb. prem. družbe. Radi teh vaših očitanih žalitev, je bil odbor na poziv višje rudarske in politične oblasti primoran sklicati sejo, da tozadevno razpravlja.

Na seji dne 7. tm. se je soglasno sklenilo, da se Vi pismeno pozovete, da vse gori navedene obdolžitve dokazete. Ako se Vam to ne posreči, morate iste tekem 8 dni od dne prejema tega dopisa javno na shodu in v dnevnem časopisu preklicati. Tekst preklica v časopisih določi predsedstvo bratovske skladnice. Vsebovati mora vse gori navedene obdolžitve in razžalitive kot neresnične in da obžalujete, da ste iste izustili. Nadalje be. Vse stroške plačate Vi.

Na podlagi tega sklepa Vas vljudo pozivljamo, da v tem smislu ravnate. Najkasneje v treh dneh izvolite nam podati pismeno izjavo, kaj nameravate v tej zadevi izkreniti.

Ako do 12. tm. ne dobimo poveljnega odgovora, bomo primorani oddati zadevo sodniji.

Z odličnim spoštovanjem

Bratovska skladnica Trbovlje.

Pauer s. r.



Iz tega pisma je razvidno, da v poročilu kar mrgoli stvari, ki so zavite na vse mogoče načine. Za ono, kar sem pa na shodu povedal in kritiziral sem pa vedno pripravljen zagovarjati se pri sodnji. Nikakor si pa ne pustim zamašiti usta, da nebi smel povedati to, kar je v interesu našega zavarovanja in delavstva sploh.

Iv. Krušič.

## Jesenice.

**Odgovor »Pravici«.** V »Pravici« z dne 31. marca napada in denuncira klerikalec Pukšič našega glavnega zaupnika, češ da opravlja ob svojih poslih tudi funkcijo tajnika SMRJ ter da strankarsko postopa napram delavcem pri sprejemanju v delo. Zakaj je ravno sedaj izpustil Pukšič tako zavito laž v javnost, vemo prav dobro, namreč zato, ker je izšel neki predlog pravilnika in poslovnika za obratne zaupnike, po katerem se bo najbrže nataknil glavnim zaupnikom nagobčnik, poleg tega se jih pa bo tudi izročilo podjetnikom, ker se v tem poslovniku glasi en odstavek, da se glavni zaupnik ne sme pečati s stvarmi, katere bi bile v škodo podjetju. — Pukšič je to izbral in se hotel na ta način najbrže prikupiti podjetju, poleg tega pa tudi pomagati pri uzakonjenju pravilnika, ki je brezpomemben in ki ga zavedno delavstvo ne bode nikdar priznavalo v nekaterih točkah, ker je v njem nekaj absurdnih predpisov. Kdor pa je sestavil ta pravilnik in poslovnik, pa naj iz tega slučaja spozna, kako bi se naše zaupnike izročalo podjetništvu.

V ostalem pa Pukšiču še sledi: Da se brani pravega imena, je to nam povsem razumljivo, noče biti klerikalec — v delavskem pokretu ne pozna klerikalcev, ampak le krščanske socialiste; mi gremo pa še dalje, niti klerikalcev niti krščanskih socialistov ne poznamo v delavskem razredu. Mi poznamo le delavske armade, vse drugo odklanjamo. V kateri fronti so klerikalci, to se je pri sedanjih volitvah v Avstriji najizraziteje pokazalo. Zvezali so se z industrijci in vsemi judovskimi bankami ter meščansko kapitalističnimi svobodomislecijci in stvorili enotno »antimarksistično fronto«, da očuvajo profit.

V ostalem še to: klerikalizem naj se imenuje že kakorkoli, je in ostane konservativen z vsemi svojimi sekcijami in tendencami, ker sloni na dogmah; torej napreden ni in ne more biti, ker če bi bil, ne bi bil več klerikalizem, ki je najhujši nasprotnik znanosti in moderne vede. Vidi se pri Pukšiču, da trda prede učiteljem klerikalno misleče-

ga delavstva, ko morajo parirati prodirajoči nauk znanstvenega socializma. Pa vse to bo zaman, s svojim delom ne bodo mogli očuvati profita in sistema; delovni sloji, organizirani v marksističnih organizacijah, bodo zmagali in preuredili človeško družbo.

Ko razmišljamo o ptičih selilcih, mislimo vedno na one, ki so bili svoječasno komunisti in ki so bili sprejeti in vrnjeni nazaj večni temi.

Da ste ponosni na svoje poslance in bivše ministre, je prav, ne vemo pa, kako se s tem ponosom počuti Gostinčar, ki se je na višji ukaz moral umakniti. Sicer je pa to vaša stvar.

H koncu pa še to: Mi za svojega poslanca v oblastni skupščini ne zahtevamo nič drugega, kakor da izvrši svojo dolžnost kot vsak drugi delavec. Vi ste pa svojemu človeku preskrbeli s strankarskim vplivom stanovanje, katerega je direkcijska pod pritiskom vaših poslancev morala imenovanemu nakazati in vreči iz stanovanja osem samskih delavcev, da je vaš poslanec poštenim potom prišel do stanovanja. Kdo izmed delavcev KID pozna tega vašega poslanca kot delavskega zaupnika, kedaj se je še eksponiral za naše pravice in plače? Nikdar, nihče ga ne pozna, pa je takoj stavi zahtevo, katere desetletja stari delavci ne dosežejo. Glej poštenje! Mi imamo celo vrsto zaupnikov, ki so bili in so na odgovornih mestih, ki pa skromno živijo, osobito pa nimajo potrebnih stanovanj. Drugim so jih mnogo preskrbeli, sami pa so ostali, kjer so, zato, da se jim ne bi moglo ničesar očitati.

Služajno imamo precej časa; če te veseli, Pukšič, lahko nadaljujemo. Sicer se bomo itak še pomenili, da javnost spozna, kje je res resnica in poštenje.

Pik. As. Pok.

## Črna.

V »Delavski Politiki« je nekdo poročal, da se je v nedeljo, 3. IV., vršil tukaj shod, kar moramo pa resnici na ljubo v toliko popraviti, da priznamo, da se je moral sklicati shod in občni zbor podružnice preložiti na drugokrat, ker je zaslepljenost naših bernotovcev zavzela že take dimenzije, da so nam začeli z najbolj odurnimi sredstvi odganjati ljudi od naših prireditelj. Pri tem čednem početju se je posebno odlikoval neki fantek, očitno poslan od generalnega štaba bernotovcev, iz Mežice, da nam prepreči naš shod in občni zbor. Ime tega nadebudnega paglavčka hočemo za sedaj še zamolčati, toda v bodoče si pa takih in enakih »bernotijad« pod nobenim pogojem ne bo-

mo več pustili dopasti. V zgodovini delavskega pokreta mežiške doline ne najdemo primere temu, kar si gotovi elementi že vse dovoljujejo. Izvrstno se je posrečilo brezvestnim »slavoželjnim« političnim špekulantom, med tukajšnje prebivalstvo zasejati seme medsebojnega sovraštva in blatenja, da nas angleški kapital tem lažje izkorišča, ki bi sicer ne mogel biti tako brutalen, a bili bi neumni angleški kapitalisti, če bi te ugodne prilike, ko je delavstvo med seboj sprto, ne znali izrabiti.

Bili so časi, ko še nismo poznali raznih Bernotov, Leskovškov ali Guštinčičev, toda med delavstvom tukajšnjega rudnika je vladala sloga in v slogi je moč! Niso nam takrat pri delu osivelih družinskih očetov postavljali na cesto, niso nam takrat stikali orožniki po naših shrambah, takrat je samski delavec kakor družinski oče s svojim zaslužkom še izhajal, da ni bilo treba po raznih trgovinah delati dolgov, kar se na žalost dogaja danes! To je »napredek mežiških rudarjev«, kakršnega si bogme nismo želeli!

Torej, ura je tričetrt na dvanajst! Še je čas, da se otesete vaših zablod vsi tisti, ki hodite svojo pot, vsi tisti, ki ste nad socializmom sploh obupali, kajti prej ali slej boste morali priti do prepričanja, da je v skupni organizaciji mogoča rešitev iz današnjega gorja. Nič ne pomaga zabavljanje po časopisih čez tega ali onega! Kdor je sam pošten, naj pristopi in naj pomaga nedostatke odpraviti. Na ta način si bomo ustvarili organizacijo, kakršno si želimo, ki bo zmožna voditi razredni boj in s katero bomo predvsem dosegli vsaj nekaj naših najskromnejših človeških pravic. Druge poti ni!

## Bistrica pri Rušah.

Malokdaj imamo priliko, slišati kaj iz tega lepega kraja. Res lep je ta kraj; če pogledamo malo po vasi, vidimo lepo število hiš in lepih vil, od katerih pa je dosti popolnoma praznih. Cenjeni bralec, misliti ne smeš, da so ta stanovanja, te lepe vile in hiše prazne vsled pomanjkanja najemnikov; ne, ni tako. — Prazna so stanovanja vsled tega, ker služijo bogatinom za letovišča. V najlepšem času, v času ko pripeka vroče sonce, pride veliko števil teh bogatinov, ki se šopirijo po svojih luksuzno opremljenih hišah, v katerih ne boš našel znakov pomanjkanja in premalega stanovanja. Ne, tega tam ni, tam ni sobe, v kateri bi spala pet- do šestčlanska družina. — Pa pridi k nam, v naše luknje, ki jih bogatini imenujejo delavska stanovanja, pridi in tukaj boš našel sobe, katere ti služijo obenem za kuhinjo, za štiri- do šestosebno spalnico in pa češče tudi še za delavnico. Pa da bi vsaj v tem stanovanju živel brez skrbi, v miru

in brez strahu, da ne bi prišel hišni posestnik in ti odpovedal stanovanje! Omeniti moram žalosten slučaj, nad katerim se boš zgražal tudi ti, ki ta dopis čitaš. Tukaj imamo najemnika, katerega njegov hišni posestnik že dve leti brez vsakega vzroka sodnijskim potom izganja iz stanovanja. Posluhuje se vseh sredstev, katerih se more le izmisliti, da bi ga vrgel iz stanovanja. Edina sreča za tega nesrečnega najemnika je, da je član organizacije stanovalniških najemnikov, katerega ga ščiti pred njegovim, z narodnostjo se bahajočim hišnim lastnikom. Usmilili so se ga tudi drugi ljudje, ki bi mu pripomogli, da si postavi lastno ognjišče, od katerega bi ga ne mogel nihče pregnati. Zato je napravil prošnjo na tukajšnji občinski urad, da bi mu prodal košček občinske zemlje. Njegova prošnja se je vzela na znanje in se je pri občinski seji z večino glasov sprejela. Pa našli so se elementi v sramoto cele občine, ki temu tako preganjanemu delavcu niso privoščili tistega malega koščka zemlje. Iz nevoščljivosti so postali njegovi nasprotniki, spisali so listo, na kateri so denuncirali tudi župana, češ da lastnoročno dela v tej zadevi, nafarbal so še druge posestnike, rekoč, ta prostor je namenjen za postavitev ubožnice itd., samo da so dobili podpise, da bi s tem preprečili prodajo občinske parcele, ki jo ima eden v najemu. Glavni nasprotnik je precej močan kmet, ki se brani odstopiti od teh 60 kvadratnih metrov občinske zemlje, ki jo ima v najemu in od katere itak nima nobenega dobička, pa jo vseeno ne privošči delavcu, ki jo potrebuje. — Vprašamo: ali je to tista toliko razupita krščanska ljubezen do bližnjega, ki ne pusti, da se mečejo delavci na cesto, da gledate nas delavce kot nižja bitja?! Po vašem mnenju delavec nima pravice do vstopa v občinski odbor, pa prišel bo čas, ko bo pri letošnjih občinskih volitvah odločevala tudi rdeča barva v občinskem odboru, ki bo branila tudi naše interese. — Vam delavcem v Bistrici pa kličemo: Delavci, vi, ki se ubijate in garate cel dan, da si zaslužite vašo pičlo plačo, od katere morate plačati še davek, vi morate na plan za vaše interese! Ako plačuješ davek, potem imej tudi pravico do soodločbe v občini! Zato, pripravite se, ker bliža se čas, ko si boste lahko prisvojili svoja prava v občini. — Opozovalec.

**Radio:** Četrtek 21. aprila: Wien: 20.05, Sonatni večer. 21.15, Večer ljudskih pesmi. — Zagreb: 20.30, Koncertni večer. 21. Plesna godba. — Praha: 20.40, Koncert. 22.15, Zabavna godba. — Petek, 22. aprila: Wien: 20. Ibsen: Die Frau vom Meere. — Zagreb: 19.45, Prenos iz državne opere. — Praha: 20.40, Zabavna godba, 21.30, Koncert. — Sobota, 23. aprila: Wien: 19.45, Adam: »Wenn ich ein König wäre«, romantična komična opera. — Zagreb: 20.30, Komorna glazba. — Praha: 20.40, Koncert. 21.30, Lehár: Paginini, opereta.

Podpisana pivarna priporoča svoje staroznano in renomirano

# Marčno in Bock pivo

in vabi vse cenj. odjemalce najuludneje na odvzem.  
**Pivovarna Josip Tschelligi.**

**Zbirajte za tiskov. sklad!**

**PRODUKTIVNA ZADRUGA KROJAČEV**

**R. Z. Z. O. Z. V MARIBORU, RUŠKAJ CESTA ŠT. 5**

se priporoča za izdelovanje obleke za dame in gospode po meri. — Lastna zaloga češkega in angleškega sukna vseh vrst. — Solidna postrežba.

**Fotograf**

**Mirko Japelj**

Aloksandrova cesta - Trgovski dom. Vhod na desni strani.

Se priporoča delavstvu in uradništvu. Cene solidne, slike umetniške. Hitra izvršitev naročil.

**Svoboden ogled. Noben prisilni nakup.**

# Anker kolesa

Najlažji tek. Lepa izdelava. Ugodni plačilni pogoji.

# ANKER šivalni stroji

Tih tek. Lepa izdelava. Poučenje v vezenju brezplačno in vsak čas. 10 letno jamstvo.

**Franc Lepoša, Maribor, Glavni trg 1**

# RADI PREZIDAVE

se prodaja modno in galanterijsko blago po zelo znižanih cenah in še s 5% popusta samo 14 dni v dobro znani trgovini

**Jakob Lah, Maribor, samo Glavni trg 2**

**I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z. O. Z.**

Ustan. 1898

**RIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36-38**

Telefon 324

Prodajalne v Slomškovi ulici šte. 2 in na Glavnemu trgu šte. 18

Moderno in higiensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ožirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na zavarovalno znamko D. P.

# „ANKER“ DOMAČI HRANILNIKI

**Šrečke razredne loterije**

2 1/2% vojno-ogškodninska renta proti takojšnjemu plačilu in na mesečne obroke v bančni poslovalnici

**Bezjak, Maribor, Gospoka ul. 25**